





AGATHA CHRISTIE

CRIMA DIN
ORIENT EXPRESS

Traducere din limba engleză
JUSTINA BANDOL



editura rao

Winterbrook House
Wallingford
Berkshire

21st February 1972

Dear Mr. Yasuo Suto.

Thank you for your letter and I was quite interested in the various selections a, b and c of ten best books of mine.

To answer one of your questions, I have never cared much for The Mystery of the Blue Train, which seems to be rather conventionally written and like a good many other books published at the same time and does not seem to me to be a very original plot, but a great many people I am bound to say, do like it better than my other books.

There has to be something for all tastes as your various lists show. My own ten would certainly vary from time to time because every now and then I re-read an early book for some particular reason, to answer a question that has been asked me perhaps, and then I alter my opinion - sometimes thinking it is much better than I thought it was - or not so good as I had thought.

At the moment my own list would possibly be:

- (1) Ten Little Niggers - a difficult technique which was a challenge and so I enjoyed it, and I think dealt with it satisfactorily.
- (2) The Murder of Roger Ackroyd - a general favourite and also the first time where the narrator has managed to be the villain.
- (3) A Murder is Announced - I thought all the characters interesting to write about and felt I knew them quite well by the time the book was finished.
- (4) Murder on the Orient Express - again because it was a new idea for a plot.
- (5) The Thirteen Problems - a good series of short stories.
- (6) Towards Zero - I found it interesting to work on the idea of people from different places coming towards a murder, instead of starting with the murder and working from that.
- (7) Endless Night - my own favourite at present.
- (8) Crooked House - I found a study of a certain family interesting to explore.
- (9) Ordeal by Innocence - an idea I had had for some time before starting to work upon it.
- (10) The Moving Finger - which I have re-read lately and enjoyed reading it again, very much.

Your question (1): I enjoy the books of Patricia Moyes very much - I think she is one of the best writers we have at the moment. I also enjoy reading about her books.

Într-o scrisoare din 1972 către un admirator din Japonia, Agatha Christie mărturisește care sunt romanele ei preferate, oferind și câte o scurtă explicație.

1. *Zece negri mititei*

Mi-a plăcut tehnica aceasta complicată care mi-a pus mintea la lucru și cred că m-am descurcat mulțumitor.

2. *Cine l-a ucis pe Roger Ackroyd*

Un (roman) preferat, în general, și, de asemenea, prima oară când naratorul reușește să fie un ticălos.

3. *O moarte anunțată*

Mi-am închipuit personaje interesante despre care să merite să scriu, iar la sfârșitul cărții mi se părea că le cunosc.

4. *Crima din Orient Express*

Păi, fiindcă a fost o idee nouă despre o conspirație.

5. *13 probleme*

O culegere bună de povestiri.

6. *Către zero*

Mi s-a părut interesantă ideea ca niște oameni din locuri diferite să se apropie de crimă, în loc să încep cu crima și să dezvolt de aici.

7. *Noapte nesfârșită*

Preferatul meu în momentul de față.

8. *Casa Strâmbă*

Am găsit interesant de explorat cazul acestei familii.

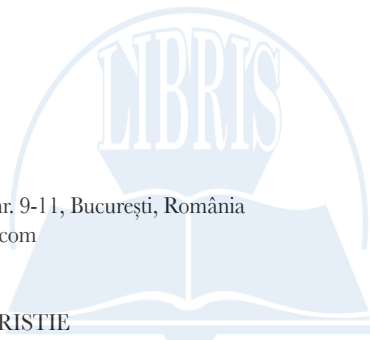
9. *Vinovat fără vină*

O idee care mi-a venit cu ceva vreme înainte de a începe să lucrez la carte.

10. *Mâna ascunsă*

Pe care am recitit-o mai târziu și mi-a plăcut la fel de mult.

Editura RAO
Str. Bărgăului nr. 9-11, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro



AGATHA CHRISTIE

Murder on the Orient Express

Copyright © 1934 Agatha Christie Limited

AGATHA CHRISTIE și POIROT sunt mărci înregistrate ale

Agatha Christie Limited

în Marea Britanie și/sau în restul lumii

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză

JUSTINA BANDOL

© Editura RAO, 2014

Pentru versiunea în limba română

2014

ISBN 978-606-609-620-1

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHRISTIE, AGATHA

Crima din Orient Express / Agatha Christie; trad.: Justina

Bandol. - București: Editura RAO, 2014

ISBN 978-606-609-620-1

821.111-312.4=135.1

Lui M.E.L.M. Arpachiya, 1933¹

¹ Sir Max Edgar Lucien Mallowan (1903–1978), al doilea soț al scriitoarei; a fost arheolog specializat în istoria antică a Orientului Mijlociu. În 1933 a lucrat în situl preistoric Arpachiya din Irak. (n.tr.)



CUPRINS

Partea I FAPTELE.....	11
Un pasager important în Taurus Express	13
Hotelul Tokatlîan	22
Poirot refuză să preia un caz.....	30
Un strigăt în noapte	38
Crima	42
O femeie?	54
Corpul	62
Răpirea micuței Daisy Armstrong	72
 Partea a II-a MĂRTURIILE.....	 77
Mărturia însoțitorului de vagon.....	79
Mărturia secretarului.....	86
Mărturia valetului	91
Mărturia doamnei Hubbard.....	97
Mărturia domnișoarei suedeze.....	105
Mărturia prințesei rusoaice.....	110
Mărturia contelui și a contesei Andrenyi	117
Mărturia colonelului Arbuthnot	122
Mărturia domnului Hardman	130
Mărturia italianului	137
Mărturia domnișoarei Debenham	141
Mărturia cameristei nemțoaice	146
Un sumar al mărturiilor pasagerilor	152

Ce spune arma crimei	160
Ce spun bagajele călătorilor	168

Partea a III-a HERCULE POIROT SE AȘAZĂ COMOD ȘI SE GÂNDEȘTE	183
Care dintre ei?	185
Zece întrebări	193
Câteva detalii semnificative	198
Pata de grăsime de pe pașaportul maghiar	207
Numele de botez al prințesei Dragomiroff	214
O a doua discuție cu colonelul Arbuthnot	219
Adevărata identitate a domnișoarei Debenham	223
Alte revelații surprinzătoare	227
Poirot propune două soluții	233

Partea I

Faptele



Capitolul 1

Un pasager important în Taurus Express

La ora cinci, într-o dimineață de iarnă, la peronul gării din orașul sirian Alep fusese tras trenul numit cu emfază în ghidurile feroviare Taurus Express. Era format dintr-un vagon-restaurant cu bucătărie, un vagon de dormit și două vagoane cu destinație locală.

Lângă scara vagonului de dormit, un tânăr locotenent francez, strălucitor în uniformă sa, stătea de vorbă cu un om mărunțel și subțire, înfoltit până la urechi, din care nu se zăreau decât vârful roșu al nasului și capetele răsucite ale mustăților.

Era o vreme geroasă, și misiunea aceasta de a conduce la tren pe un vizitator străin nu părea tocmai de invidiat, dar locotenentul Dubosc și-o îndeplinea cu bravură. Își rostea propozițiile într-o franceză elegantă, cultivată. Nu că ar fi știut despre ce era vorba. Circulasera zvonuri, desigur, ca întotdeauna în asemenea cazuri. Generalul – generalul *său* – devenise de la un timp tot mai iritabil. Apoi sosise acest belgian – tocmai din Anglia, se zvonea. Trecuse o săptămână – o săptămână tensionată, ciudată. După care se petrecuseră brusc anumite lucruri. Un foarte distins ofițer se sinucisese, un altul demisionase, fețe până atunci crispatе se relaxaseră, anumite precauții de natură militară fuseseră anulate. Iar generalul – generalul propriu și personal al locotenentului Dubosc – părase să întinerească deodată cu zece ani.

Dubosc auzise din întâmplare fragmente dintr-o conversație între el și străin.

– Ne-ai salvat, *mon cher*, spunea generalul emoționat, și marea mustață sură îi tremura în timp ce vorbea. Ai salvat onoarea armatei franceze și ai evitat o mare vărsare de sânge! Cum aş putea să-ți mulțumesc că ai răspuns chemării mele? Ai venit atât de departe...

La care străinul (pe numele său Hercule Poirot) răspunsese la fel de ceremonios, menționând:

– Și oare crezi că nu-mi amintesc că mi-ai salvat cândva viața?

Aici generalul replicase, din nou pe măsură, că nu avea niciun merit pentru acea faptă de demult, și, după ce amintiseră din nou de Franța, de Belgia, de glorie, de onoare și alte asemenea lucruri, cei doi se îmbrățișaseră călduros și conversația luase sfârșit.

Cât despre ce se întâmplase de fapt, locotenentul Dubosc n-avea nici cea mai vagă idee, dar îi fusese încredințată misiunea de a-l conduce pe monsieur Poirot și el și-o îndeplinea cu tot zelul și cu toată ardoarea care stau bine unui tânăr ofițer având o carieră promițătoare în fața sa.

– Astăzi e duminică, spuse locotenentul. Măine, luni seară, veți fi în Istanbul.

Nu era prima oară când făcea această observație. Conversațiile pe peron înainte de plecarea trenului tind să aibă un caracter întru câtva repetitiv.

– Într-adevăr, fu de acord Poirot.

– Și intenționați să rămâneți acolo pentru câteva zile, cred?

– *Mais oui*.¹ N-am vizitat niciodată Istanbulul. Ar fi păcat să trec fără să mă opresc – *comme ça*.² Poirot pocni din degete demonstrativ. Nu mă grăbește nimeni; am să fac pe turistul câteva zile.

¹ O, da. (în lb. fr. în orig.)

² Așa, pur și simplu (în lb. fr. în orig.)

– Sfânta Sofia e foarte frumoasă, spuse locotenentul Dubosc, care n-o văzuse niciodată.

O pală de vânt rece șuieră de-a lungul peronului. Cei doi bărbați se înfiorară. Locotenentul Dubosc reuși să arunce pe furiș o privire la cadranul ceasului său de mână. Cinci fără cinci – mai erau doar cinci minute!

Părându-i-se că interlocutorul îi observase privirea furișă, locotenentul se grăbi să continue:

– Sunt puțini oameni care călătoresc în anotimpul acesta, spuse el, uitându-se în sus la geamurile vagonului de dormit.

– Așa este, se învoi Poirot.

– Să sperăm că nu vă veți înzăpezi în Munții Taurus!

– Se întâmplă așa ceva?

– S-a mai întâmplat, da. Nu anul acesta, încă.

– Să sperăm atunci că nu vom avea parte de așa ceva, spuse Poirot. Buletinele meteo din Europa anunță vreme rea.

– Chiar foarte rea. În Balcani e multă zăpadă.

– Și în Germania, am auzit.

– *Eh bien*, făcu locotenentul Dubosc grăbit, anticipând o nouă pauză. Măine-seară la opt fără douăzeci o să fiți în Istanbul.

– Da, spuse Poirot, și continuă cu disperare: Am auzit că Sfânta Sofia e foarte frumoasă.

– Minunată, mi se pare.

Deasupra capetelor lor, oblonul unuia dintre compartimentele din vagonul de dormit fu tras la o parte și o tânără femeie privi afară.

Mary Debenham dormise puțin de când plecase din Bagdad, în joia dinainte. Nici în trenul spre Kirkuk, nici în motelul din Mosul, nici noaptea din urmă, în tren, nu se odihni bine. Acum, sătulă să stea cu ochii în tavan în căldura sufocantă din compartimentul supraîncălzit, se ridicase și privea afară.

Trebuie să fie gara din Alep. Nimic interesant, bineînțeles. Numai peronul lung și prost luminat, pe care niște glasuri

furioase se certau undeva în arabă. Doi bărbați sub fereastra ei vorbeau în franceză. Unul era un ofițer francez, celălalt – un omuleț cu niște mustați uriașe. Mary Debenham surâse slab. Nu mai văzuse pe nimeni atât de înfosit. Probabil era foarte frig afară. De asta încălzeau trenul atât de groaznic. Încercă să împingă geamul mai jos, dar acesta nu mai coborî.

Însoțitorul vagonului de dormit se apropiase de cei doi bărbați. Trenul era gata de plecare, spuse el. Monsieur ar face bine să urce. Omulețul își scoase pălăria. Ce cap avea, ca un ou! În ciuda neliniștilor sale, Mary Debenham zâmbi. Un omuleț ridicol. Genul pe care nu-l poți lua niciodată în serios.

Locotenentul Dubosc își rostea discursul de adio. Îl pregătise dinainte și-l păstrase pentru ultimul moment – câteva propoziții frumoase, bine șlefuite.

Fără să se lase mai prejos, Poirot îi răspunse asemenea.

– *En voiture¹, monsieur*, spuse conductorul.

Cu o expresie de infinită șovăială, Poirot se urcă în tren. Însoțitorul se sui după el. Poirot flutură cu mâna în semn de adio. Locotenentul Dubosc duse palma la chipiu. Cu o smucitură năprasnică, trenul se puse ușor în mișcare.

– *Enfin!* murmură Hercule Poirot.

– Brrr, făcu locotenentul Dubosc, dându-și seama abia acum cât de frig îi fusese...

– *Voilà, monsieur*. Cu un gest dramatic al mâinii, conductorul îi semnală lui Poirot frumusețea compartimentului și ordinea perfectă în care îi fuseseră aranjate bagajele. Mica valijoaară v-am pus-o aici.

Mâna întinsă era grăitoare. Hercule Poirot depuse în ea o bancnotă îndoită.

– *Merci, monsieur*. Însoțitorul deveni prompt și eficient. Am biletul dumneavoastră. Vă rog să-mi dați și pașaportul. Înțeleg că vă opriți în Istanbul pentru câteva zile, nu?

¹ În vagon (în lb. fr. în orig.)

Poirot încuviință.

– Nu sunt mulți călători, îmi imaginez, nu? întrebă el.

– Nu, monsieur. Mai sunt doar doi pasageri – amândoi englezi. Un colonel din India și o tânără doamnă venită din Bagdad. Monsieur dorește ceva?

Monsieur ceru o sticlă mică de Perrier.

Cinci dimineața nu e o oră potrivită pentru a te imbarca într-un tren. Mai erau două ceasuri până la răsărit. Știindu-se nedormit și conștient că îndeplinise cu succes o misiune delicată, Poirot se ghemui într-un colț și adormi.

Când se trezi, era nouă și jumătate. Poirot se repezi neîntăziat spre vagonul-restaurant, în căutarea unei cafele fierbinți.

Aici găsi deocamdată o singură persoană – evident, tână englezoaică despre care îi vorbise conductorul. Era înaltă, subțire și brunetă – să fi avut poate douăzeci și opt de ani. Felul ei de a mânca micul dejun și de a-l ruga pe ospătar să-i mai aducă puțină cafea avea un soi de eficiență rece, trădând cunoașterea lumii și experiența drumurilor. Purta o rochie de călătorie închisă la culoare, dintr-un material subțire, cât se poate de potrivit pentru atmosfera încinsă din tren.

Neavând ceva mai bun de făcut, Hercule Poirot se amuză să o studieze pe furiș.

Era, aprecie el, genul de tânără femeie care își putea purta de grijă cu ușurință oriunde ar fi mers. Părea echilibrată și realistă. Lui Poirot îi plăcurea regularitatea severă a trăsăturilor ei și paloarea delicată a pielii. Îi plăcurea părul negru, lucios, ondulat cu grijă, și ochii cenușii, reci și impersonali. Dar fata era, decise el, un pic prea austeră pentru a fi ceea ce Hercule Poirot numea *une jolie femme*¹.

La scurt timp după aceasta, în vagonul-restaurant mai intra cineva. Era un bărbat înalt, de patruzeci, cincizeci de ani, cu o siluetă zveltă și cu pielea oacheșă, ușor grizonant la tâmplă.

¹ O femeie draguță (în lb. fr. în orig.)

„Colonelul din India“, își spuse Poirot.

Nou-venitul se înclină ușor dinaintea fetei.

– Bună dimineața, domnișoară Debenham.

– Bună dimineața, domnule colonel.

Colonelul se opri cu o mână pe scaunul din fața ei.

– Aveți ceva împotriva? Întrebă el.

– Nu, bineînțeles. Luați loc.

– Micul dejun nu e întotdeauna potrivit pentru discuții.

– Oh, sper că nu. Dar nu mușc.

Colonelul se așeză.

– Chelner! chemă el pe un ton imperios.

Comandă ouă și cafea.

Ochii îi zăboviră o clipă asupra lui Hercule Poirot, dar trecură apoi indiferenți mai departe. Poirot, care cunoștea bine mentalitatea englezească, știu că își spusese: „Vreun afurisit de străin“.

Adevărați englezi, cei doi nu fură prea vorbăreți în timpul mesei. Schimbară câteva replici scurte, apoi fata se ridică și o porni spre cabina sa.

La prânz, cei doi împărțiră din nou masa și din nou îl ignorară complet pe cel de-al treilea pasager. Conversația fu de data aceasta mai animată decât dimineața. Colonelul Arbuthnot vorbi despre Punjab și din când în când îi puse fetei întrebări despre Bagdad, unde deveni clar că ea deținuse un post de guvernantă. Pe parcursul conversației, cei doi își descoperiră niște prieteni comuni, ceea ce-i făcu imediat mai prietenoși și mai puțin rigizi. Discutară despre bătrânul Tommy Nu-știu-cum și despre Jerry Nu-știu-care. Colonelul o întrebă dacă mergea până în Anglia sau dacă avea de gând să se oprească în Istanbul.

– Nu, nu mă opresc.

– Și nu vă pare rău?

– Am venit pe același drum cu doi ani în urmă și am stat atunci trei zile în Istanbul.

– Ah, așa. Ei bine, pot să vă spun că sunt foarte bucuros că mergeți fără oprire, pentru că și eu fac același lucru.

Colonelul se înclină stângaci, roșind ușor.

„E susceptibil colonelul, se gândi Hercule Poirot oarecum amuzat. Călătoria cu trenul e la fel de periculoasă ca o expediție pe mare!“

Cu o voce egală, domnișoara Debenham spuse că era o veste bună. Afișa o atitudine ușor reținută.

Poirot observă că, de data aceasta, colonelul o însoți până la ușa compartimentului. Ceva mai târziu, pe când traversau peisajul maiestuos al Munților Taurus, colonelul și domnișoara Debenham stăteau unul lângă altul pe coridor. În timp ce priveau de sus spre trecătoarea Porțile Ciliciene, fata scoase deodată un suspin. Poirot, care se afla aproape, o auzi murmurând:

– E atât de frumos! Aș vrea... Aș vrea...

– Ce anume?

– Aș vrea să mă pot bucura de frumusețea aceasta!

Arbuthnot nu răspunse. Doar linia pătrătoasă a maxilarului îi deveni mai aspră și parcă mai întunecată.

– Aș da orice să nu fii implicată în toate astea, spuse el.

– Mai încet, te rog. Mai încet.

– Nu-i nimic. Colonelul aruncă o privire ușor enervată în direcția lui Poirot. Apoi continuă: Dar nu-mi place faptul că ești guvernantă – la cheremul unor mame tiranice și al țăncilor neascultători.

Ea râse, cu abia o umbră de destindere în glas.

– O, să nu crezi asta! Mitul guvernantei oprimite e deja depășit. Te asigur că astăzi *părinții* sunt cei care se tem să nu fie agresați de mine.

Conversația se opri aici. Arbuthnot era, poate, rușinat de izbucnirea sa.

„O comedie destul de bizară“, murmură Poirot pentru sine, gânditor.

Mai târziu avea să-și aducă aminte de acest gând al său.

În acea noapte, la unsprezece jumătate, ajunseră la Konya. Cei doi englezi ieșiră să-și dezmoștească picioarele și o porniră în sus și în jos pe peronul înzăpezit.

Poirot se mulțumi să privească de la geam forfota din gară. După vreo zece minute însă, decise că o gură de aer n-ar fi rea, până la urmă. Se pregăti cu grijă, înfășurându-se în câteva haine și fulare și încălțând pe deasupra ghetelor lustruite o pereche de galoși. Astfel înveșmântat, coborî atent pe peron și începu să se plimbe de-a lungul lui, până dincolo de locomotivă.

Recunoscu cele două siluete vagi care discutau în umbra unui vagon de mărfuri după voce. Vorbea Arbuthnot.

– Mary...

Fata îl întrerupse:

– Nu acum. Nu acum. Când totul se va sfârși. Când va rămâne în urmă... *atunci*...

Poirot se întoarse fără zgomot înapoi. Era mirat.

Nu-i venea să creadă că aceea fusese vocea de obicei rece și calculată a domnișoarei Debenham...

„Ciudat“, își spuse.

A doua zi se întrebă dacă nu cumva cei doi se certaseră. Își vorbiră puțin. Fata, i se păru, arăta neliniștită și sub ochi avea cearcăne întunecate.

Pe la două și jumătate după-amiază trenul se opri. La geamuri se ițiră capete. Câțiva bărbați se adunaseră la marginea căii ferate, privind și arătând cu degetul sub vagonul-restaurant.

Poirot se plecă afară și spuse ceva conductorului care trecea în grabă. Omul îi răspunse, Poirot își trase capul înapoi și, răsucindu-se, aproape se ciocni de Mary Debenham, care stătea chiar în spatele lui.

– Ce s-a întâmplat? întrebă ea în franceză, abia respirând. De ce ne-am oprit?

– O, nu este nimic, mademoiselle. Ceva a luat foc sub vagonul-restaurant. Nimic grav. L-au stins. Acum repară vagonul. Nu e niciun pericol, vă asigur.

Ea făcu un gest brusc cu mâna, ca și cum ar fi înlăturat ideea pericolului ca total ne semnificativă.

– Da, am înțeles. Dar *ora*!

– Ora?

– O să întârziem.

– Da, e posibil, fu de acord Poirot.

– Dar nu ne putem permite să întârziem! Trenul trebuie să sosească la 6.55, și apoi avem de traversat Bosforul ca să prindem Simplon Orient Expressul de pe țărmul celălalt la ora nouă. Dacă întârziem o oră, două, vom pierde legătura.

– Da, se poate, consimți Poirot.

O privi cu interes. Mâna cu care fata se ținea de bara de la geam era încordată, buzele îi tremurau.

– Vă deranjează atât de tare, mademoiselle? întrebă el.

– Da. Da, mă deranjează. Trebuie... trebuie să prind trenul acela.

Fata se răsuci și o luă în josul coridorului, pentru a se alătura colonelului Arbuthnot.

Neliniștea îi fusese însă zadarnică. Zece minute mai târziu, trenul porni din nou. Ajunse la Haydapaşa cu numai cinci minute întârziere, căci recuperase din timp pe drum.

Apele Bosforului erau bătute de vânt, așa că Poirot nu agree traversarea. Pe vapor fu despărțit de tovarășii săi de călătorie și nu-i mai văzu.

Ajunșând la podul Galata, luă o trăsură direct spre hotelul Tokatlian.